

P6_TA(2008)0186

Čada

Eiropas Parlamenta 2008. gada 24. aprīļa rezolūcija par stāvokli Čadā

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2007. gada 27. septembra rezolūciju par EDAP operāciju Čadā un Centrālāfrikas Republikā¹, un 2007. gada 13. decembra rezolūciju par austrumu Čadu²,
 - ņemot vērā Padomes 2008. gada 28. janvāra Lēmumu 2008/101/CFSP par Eiropas Savienības militārās operācijas Čadā un Centrālāfrikas Republikā (*EUFOR TCHAD/RCA*) sākšanu³,
 - ņemot vērā ANO Drošības padomes 2007. gada 25. septembra Rezolūciju Nr. 1778(2007), kurā paredzēts Čadas austrumos un Centrālāfrikas Republikas ziemeļaustrumos izvietot starptautiskus miera uzturēšanas spēkus, tostarp arī EDAP misiju *EUFOR TCHAD/RCA*,
 - ņemot vērā ANO Drošības padomes 2007. gada 31. jūlija rezolūciju Nr. 1769(2007), ar kuru sākotnēji uz 12 mēnešiem izveido Āfrikas Savienības un ANO apvienoto operāciju Dārfūrā (*UNAMID*),
 - ņemot vērā politisko vienošanos, ko 2007. gada 13. augustā Ndžamenā parakstīja Čadas prezidents un neapbruņotā opozīcija, lai veicinātu demokrātisko procesu valstī, piedaloties visām vairākuma un opozīcijā esošajām Čadas politiskajām partijām, un sagatavotu 2009. gadā paredzētās parlamenta vēlēšanas,
 - ņemot vērā neuzbrukšanas līgumu, ko prezidenta *Abdoulaye Wade* (Senegāla) un prezidenta *Omar Bongo* (Gabona) pārraudzībā 2008. gada 13. martā Islāma valstu konferences laikā Dakārā parakstīja Čadas un Sudānas valstu vadītāji,
 - ņemot vērā Kotonū Partnerattiecību nolīgumu⁴ starp ĀKK un ES valstīm, un jo īpaši šā nolīguma sadaļu par humanitāro palīdzību un ārkārtas palīdzību,
 - ņemot vērā starptautiskās cilvēktiesību konvencijas un instrumentus,
 - ņemot vērā Reglamenta 115. panta 5. punktu,
- A. paužot satraukumu par to, ka kopš 3. februāra nav nekas zināms par demokrātiskās opozīcijas partiju koalīcijas pārstāvi *Ibni Oumar Mahamat Saleh*, vai citiem politiskajiem ieslodzītajiem,
- B. pauž bažas par opozīcijas partiju atbalstītāju un šo partiju vadītāju arestiem pēc nemiernieku

¹ Pieņemtie teksti, P6_TA(2007)0419.

² Pieņemtie teksti, P6_TA(2007)0630.

³ OV L 34, 8.2.2008., 39. lpp.

⁴ OV L 317, 15.12.2000., 3. lpp.

mēģinājuma 2008. gada februārī gāzt prezidentu *Idriss Déby Itno*;

- C. tā kā prezidents *I. Déby* ir izmantojis pašreizējo konfliktu ar bruņoto opozīciju par piesegu miermīlīgu civilās opozīcijas līderu arestam;
- D. tā kā Čadas drošības spēki ir vainojami ārpustiesas slepkavībās, spīdzināšanā un patvaļīgu arestu veikšanā un par to nav sodīti, bet cilvēktiesību aizstāvji un žurnālisti vēl arvien ir pakļauti riskam tik aizturēti, netaisni notiesāti un ieslodzīti, pārkāpjot vārda brīvības tiesības;
- E. tā kā Čadas prezidents ir izmantojis ārkārtas stāvokli, lai ar rīkojumu atceltu 1994. gada tiesību aktu par preses brīvību, un tā kā starptautiskās preses korespondenti saskaras ar būtiskiem ierobežojumiem veikt informēšanas pienākumus,
- F. tā kā prezidenta dekrēts, ar ko izveido izmeklēšanas komisiju par 2008. gada 2. un 3. februāra notikumiem, nav nodrošinājis šīs komisijas neatkarību,
- G. pauž bažas par drošību Čadas austrumu daļā, kas kopš 2006. gada ir pasliktinājusies sakarā ar Čadas drošības spēku un Čadas nemiernieku sadursmēm, kā arī *Janjaweed* kaujinieku un bruņoto grupu iebrukumiem no Sudānas, turklāt vērojams arī bandītisms un uzbrukumi humānās palīdzības organizācijām;
- H. tā kā lai atrisinātu šo krīzi, ir jāvērsas pret tās cēloņiem, pirmām kārtām veicinot visaptverošu un iedzīvotāju atbalstītu izlīguma procesu, lai panāktu mieru, drošību un attīstību;
- I. tā kā jaunais Čadas premjerministrs *Youssouf Saleh Abbas* ir paziņojis, ka uzskata par prioritāti īstenot iepriekš minētās 2007. gada 13. augustā prezidenta spēku un neapbruņotās opozīcijas parakstītās un Eiropas Savienības atbalstītās vienošanās,
- J. tā kā demokrātiskās opozīcijas politisko partiju koalīcija ir atbalstījusi plaši atvērtas valdības principu,
- K. tā kā 2008. gada aprīļa sākumā ir notikušas jaunas sadursmes starp valdības armiju un nemiernieku bruņotajiem spēkiem Adē reģionā,
- L. tā kā Tripolē ir uzsāktas sarunas starp valdības un nemiernieku spēku pārstāvjiem,
- M. tā kā 12 nometnēs Čadas austrumos jau uzņemti vairāk nekā 250 000 bēgļu no Sudānas; tā kā 2008. gada februārī bēgļu skaits palielinājies vēl par vismaz 12 000, pieaugot saspīlējumam Dārfūrā;
- N. tā kā Čadā ir arī vairāk nekā 57 000 bēgļu no Centrālāfrikas Republikas, un to lielākā daļa izvietota četrās nometnēs Čadas dienvidos; tā kā papildus šiem bēgļiem austrumu Čadā atrodas vēl aptuveni 180 000 valsts iekšienē pārvietotu personu, kuri uz turieni devušies un turpina doties, lai izvairītos no etniskās vardarbības; tā kā *EUFOR* izvietošana var veicināt valsts iekšienē pārvietotu personu atgriešanos, taču šo procesu nevajadzētu steidzināt;
- O. tā kā ANO Drošības padomes apstiprinātā *EUFOR* misijas izvietošana ir nepieciešama pašreizējās humanitārās un drošības situācijas dēļ un arī tāpēc, ka ANO un ES ir „pienākums aizsargāt” civiliedzīvotājus šajā reģionā ar visiem vajadzīgajiem līdzekļiem un pienākums sniegt humanitāro palīdzību un aizsargāt humanitāro misiju personālu;

- P. tā kā vairākas nemiernieku grupas ir ieņēmušas daļu Čadas teritorijas un atrodas Čadas un Sudānas robežas abās pusēs;
- Q. tā kā Čada ir apsūdzējusi Sudānu par neuzbrukšanas līguma pārkāpšanu, nemiernieku apmācību un apbruņošanu, lai viņi varētu sākt jaunus uzbrukumus Čadas valdībai; tā kā Sudānas valdība noliedz jebkādu saistību ar nemierniekiem;
- R. tā kā kontaktgrupai, kas izveidota ar Dakārā 2008.gada 13. martā Islāma sammita konferences parakstīto miera līgumu, jau ir bijis jāsanāk, lai izskatītu Čadas valdības apvainojumus Sudānas valdībai par Čadas nemiernieku atbalstīšanu,
- S. tā kā ir apliecināta ES gatavība būt par starpnieku šajā konfliktā,
- T. tā kā vairāk nekā 4,5 miljoniem cilvēku Dārfūrā un austrumu Čadā ir nepieciešama humanitārā palīdzība, bet kaujas traucē Pasaules pārtikas programmas darbībai austrumu Čadā, liedzot piekļuvi dažām bēgļu nometnēm, un kavējot pārtikas piegādes citām;
- U. tā kā Sudānas konflikts izplatījies arī uz Čadu, tā kā Čadas civiliedzīvotāju cilvēktiesības tiek pārkāptas, piemēram, nodedzinot un izlaupot ciematus valsts austrumos, kā arī pakļaujot vardarbībai sievietes, tostarp izvarojojot viņas;
- V. tā kā nestabilā politiskā situācija un bruņotais konflikts Čadā pasliktina Dārfūras bēgļu stāvokli, jo īpaši pēc Čadas valdības nesējamiem draudiem izraidīt visus bēgļus, kas turpmāk ieradīsies no Dārfūras;
- W. tā kā līdz šim piešķirti tikai mazāk kā 20% no tiem 290 miljoniem ASV dolāru, kuri bija paredzēti 2008. gada aicinājumu pēc humānās palīdzības Čadai, un kurus solīja sniegt astoņas ANO aģentūras un četrpadsmit nevalstiskās organizācijas;
- X. tā kā Pasaules pārtikas programmas darbiniekiem šobrīd ir ārkārtīgi sarežģīts uzdevums bēgļu un pārvietoto personu nometnēs sagatavot pārtikas krājumus sešiem mēnešiem vēl pirms sākusies lietus sezona;
- Y. tā kā straujš pārtikas cenu kāpums ir vēl viena problēma, ar ko jāsaskaras Pasaules pārtikas programmai, un tas nozīmē, ka aģentūrai būs vajadzīgs vēl lielāks atbalsts, lai nākamo mēnešu laikā nodrošinātu reģionu ar pārtiku;
- Z. tā kā bērnu aizsardzībai ir jābūt vissvarīgākajai prioritātei un tā kā Čadas bērni ir cietuši no smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem, tādiem kā: vervēšanas un izmantošanas bruņotos spēkos un grupās, nolaupīšanas dažādu iemeslu dēļ, cilvēku tirdzniecības, izvarošanas un citiem seksuālās vardarbības veidiem, it īpaši pret meitenēm,
- AA. tā kā Čadā skolu apmeklē tikai 20 % bērnu, bet aptuveni septiņi līdz desmit tūkstoši bērnu (jaunāki par 18 gadiem) ir iesaistīti karadarbībā;
1. apliecina solidaritāti ar Čadas iedzīvotājiem, jo īpaši tiem, kuri kļuvuši par nerimstošā konflikta upuriem;
 2. pauž visdziļākās bažas par demokrātiskās opozīcijas politisko partiju koalīcijas pārstāvja *Ibni Oumar Mahamat Saleh* likteni, par kuru nav nekas zināms kopš viņa arestēšanas 2008. gada 3. februārī; uzskata, ka Čadas iestādes ir personīgi atbildīgas par viņa veselības stāvokli, un aicina tās veikt vajadzīgos pasākumus, lai viņu nekavējoties atbrīvotu;

3. nosoda opozīcijas politiķu un žurnālistu vajāšanu un patvaļīgus arestus; aicina Čadas valdību precizēt ikviena apcietinātā opozīcijas politiķa un žurnālista stāvokli, izskatīt viņu lietas atbilstoši tiesiskuma principiem, pārtraukt patvaļīgus arestus, kā arī darīt galu nesodāmībai un saukt pie atbildības tos, kuri vainojami cilvēktiesību pārkāpumos;
4. atgādina, ka Čadas valdība ir uzņēmusies starptautiskas saistības informēt politisko ieslodzīto ģimenes par viņu atrašanās vietu;
5. prasa Čadas valdībai ievērot visus starptautiskos instrumentus cilvēktiesību jomā, ko šī valsts ir parakstījusi;
6. norāda, ka nevienu parlamenta deputātu nedrīkst apcietināt, ja pirms tam nav atcelta viņa imunitāte;
7. uzsver nepieciešamību Čadas politikā paplašināt etnisko un ģeogrāfisko pārstāvniecību; uzsver, ka Dārfūras krīze nav vainojama visās Čadas problēmās, jo šī humanitārā situācija radusies tikai pēdējo sešu gadu laikā; uzsver, ka iekšējas problēmas Čadā vērojamas jau vairāk nekā četrdesmit gadu; noraida Čadas valdības mēģinājumus izmantot Sudānu un Dārfūru par aizsegu, lai novērstu uzmanību no politiskajām nesaskaņām valsts iekšienē, tādējādi turpinot veicināt politiskos nemierus Čadā;
8. aicina visas iesaistītās puses un it īpaši Čadas valdību pildīt savas saistības attiecībā uz priekšnoteikumu radīšanu brīvām un godīgām, starptautiskiem standartiem atbilstošām vēlēšanām, kam jānotiek 2009. gadā;
9. atgādina, ka ilgspējīgs risinājums nav iespējams bez patiesa nacionālā izlīguma un visaptveroša dialoga procesa, apvienojot visas iesaistītās puses, lai panāktu taisnīgu un vispārēju mieru, kas balstītos uz tiesisku valsti un patiesu demokrātiju; pieņem zināšanai premjerministra izteikto vēlmi īstenot 2007. gada 13. augusta vienošanās;
10. vēlreiz pauž pārlicību, ka cik iespējams drīz Čadā jāuzsāk paties un visaptverošs dialogs starp visām iesaistītajām pusēm; uzsver, cik svarīgi arī nemiernieku grupas iesaistīt politiskajā procesā, un mudina visas iesaistītās puses, tostarp Čadas valdību un ES meklēt ceļus sarunām ar bruņoto opozīciju, līdzko tā piekrīt pilnīgai un beznosacījumu uguns pārtraukšanai;
11. aicina Āfrikas Savienību veicināt visaptverošu dialogu, kura mērķis ir vispārējs miera process un sagatavošanās demokrātiskām vēlēšanām;
12. aicina ES turpināt īstenot 2007. gada 13. augusta vienošanos, kuras mērķis ir nekavējoties atsākt visaptverošu politiskā izlīguma procesu, ievērojot demokrātijas normas;
13. atkārtoti stingri iestājas pret jebkādiem mēģinājumiem pārņemt varu ar ieročiem; stingri nosoda joprojām notiekošās nemiernieku grupu darbības Čadā;
14. atzīst EDAP *EUFOR TCHAD/RCA* misijas lietderību, lai objektīvi un cik vien iespējams neitrāli garantētu bēgļu un pārvietotu personu nometņu un humānās palīdzības organizāciju drošību; pauž nožēlu par to, ka EUFOR spēku sastāvs nepietiekami atspoguļo Eiropas Savienības dažādību, un aicina dalībvalstis, kas to vēl nav izdarījušas, sniegt ieguldījumu, lai nodrošinātu šīs karaspēka daļas un vajadzīgos materiālos resursus, garantējot šīs misijas Eiropas raksturu; aicina dalībvalstis un Padomi, īstenojot šo misiju, ņemt vērā dzimumu

perspektīvu un cilvēktiesību aspektu;

15. uzsver, ka spēkiem jābūt nodrošinātiem ar visu nepieciešamo, un jāizmanto visi nepieciešamie līdzekļi, lai pilnīgi atbilstīgi starptautiskajiem cilvēktiesību un humanitāro tiesību aktiem aizsargātu apdraudētus civiliedzīvotājus; prasa visiem konfliktā iesaistītajiem spēkiem ievērot cilvēktiesību un humanitāro tiesību aktus, pārtraukt jebkādas uzbrukumus bēgļiem, pārvietotajām personām un civiliedzīvotājiem attiecīgajās teritorijās un ļaut humānās palīdzības aģentūrām palīdzēt civiliedzīvotājiem, kas cieš;
16. atkārtoti pauž dziļas bažas par aizvien nopietnāko humanitāro un drošības situāciju Čadā un aicina starptautisko sabiedrību un palielināt palīdzību, lai īstenotu 2008. gada aicinājumu pēc humānās palīdzības Čadai; uzsver, ka ir steidzami nepieciešams devēju ieguldījums, lai nodrošinātu iepirkumu pabeigšanu turpmāko mēnešu laikā un lai pārtika savlaicīgi nonāktu Čadas austrumu daļā; uzsver, ka šāds finansējums ir vajadzīgs vismaz gadu iepriekš, lai apmierinātu šādas steidzamas vajadzības;
17. pauž dziļas bažas par šīs humanitārās krīzes negatīvo ietekmi uz stabilitāti reģionā; iesaka iespējami drīz sasaukt starptautisku reģionālu konferenci, lai risinātu grūtības Čadas attiecībās ar kaimiņvalstīm;
18. šajā sakarībā aicina Čadas un Sudānas valdības ievērot un atbalstīt to 2008. gada 13. marta neuzbrukšanas līgumu;
19. aicina Čadas un Sudānas valdības nekavējoties pārtraukt jebkāda veida atbalsta sniegšanu bruņotām grupām Dārfūrā un Čadas austrumu daļā, pildīt to saistības, lai novērstu, ka bruņotas grupas šķērso kopējās robežas, risināt domstarpības politiska dialoga ceļā un veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai stabilizētu pašreizējo situāciju;
20. aicina saskaņā ar starptautiskajām cilvēktiesību normām atklāt, izmeklēt un sodīt cilvēktiesību pārkāpumus, seksuālo vardarbību pret sievietēm un bērniem un vīriešu un bērnu piespiedu vervēšanu bēgļu un nometnēs un valsts iekšienē pārvietoto personu uzturēšanās vietās, kā arī ziņot par šādiem noziegumiem;
21. pauž atbalstu Apvienoto Nāciju Organizācijas misijai Centrālāfrikas Republikā un Čadā (*MINURCAT*), kuras uzdevums ir atbalstīt Čadas tiesu un cietumu sistēmu, un apmācīt „Čadas humānās aizsardzības policiju”, kura būtu atbildīga par kārtības uzturēšanu bēgļu un pārvietoto personu nometnēs;
22. uzsver sabiedrības informēšanas kampaņas nozīmi, kurā skaidri norādītu, ka *EUFOR* var veicināt ne vien vietējo iedzīvotāju, bet arī NVO izpratni par šo spēku atrašanos šajā reģionā;
23. pauž neapmierinātību par to, ka *EUFOR* vienības vēl nav izvietotas Geredas apkaimē, kas ir viens no sarežģītākajiem reģioniem etnisko strīdu un bēgļu pieplūduma ziņā; pauž bažas par to, ka šis reģions ir samērā neaizsargāts, un prasa izvietot *EUFOR* vienības iespējami drīz, lai garantētu drošību šajā bīstamajā teritorijā;
24. uzsver, ka jebkādos valsts iekšienē pārvietoto personu problēmas risinājumos ir jāņem vērā pašu vietējo iedzīvotāju, kā arī valdības viedoklis; ierosina, ka izlīguma projektos ir jāiekļauj valsts iekšienē pārvietotās personas, kā arī vietējie iedzīvotāji;

25. pauž atzinību par to, ka 10. Eiropas Attīstības fonds paredz rekonstruēt un atjaunot pārvietoto personu un bēgļu uzņemšanas zonas;
26. uzsver, ka cilvēktiesības ir jānostiprina Čadas izglītības sistēmā un ka pamata un vidējās mācību iestādēs ir iespējami drīz jāievieš izglītība par cilvēktiesībām; norāda, ka EUFOR varētu sniegt ieguldījumu, lai pasargātu bērnus no vervēšanas nemiernieku grupās, darbojoties kopā ar kopienu līderiem, lai veicinātu viņu izpratni par viņu bērnu apdraudējumu;
27. aicina demobilizēt visus bērnus, kas ir jaunāki par 18 gadiem, no visiem Čadas Nacionālās armijas (ANT) spēkiem, tostarp paš aizsardzības kaujinieku un citām paramilitārām grupām, kas saņem Čadas valdības atbalstu, un nodot šos bērnus viņu ģimenēm vai atbilstīgām bērnu aizsardzības aģentūrām;
28. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Āfrikas Savienībai, ANO ģenerālsekretāram, ĀKK un ES Apvienotās parlamentārās asamblejas līdzpriekšsēdētājiem un Čadas, Centrālāfrikas Republikas un Sudānas prezidentiem, valdībām un parlamentiem.